

A nemzeti park igazgatóságok által ex-situ védelemre javasolt növényfajok listája

elhangzott Debrecenben, 2006. február 24-26-án megtartott Aktuális Flóra-és Vegetációkutatás a Kárpát-medencében VII. konferencia keretében
összeállította: Házi Judit, Lesku Balázs

FAJOK	BEKÜLDŐ NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG	INDOKLÁS, MEGJEGYZÉS
aldrovanda (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>)	DDNPI	Ritkán, megfelelő vízviszonyok mellett jelenik meg, szükséges ökológiai tényezők felderítésére alkalmas kultúra létrehozása a cél.
árnika (<i>Arnica montana</i>)	ÖNPI	Hazánkából kipusztult, visszatelepítésére az ÖNP területén van alkalmas hely.
bíboros sallangvirág (<i>Himantoglossum caprinum</i>)	DDNPI	Megjelenése rapszodikus, egyes helyeken zavarás miatt visszaszorulóban.
bókoló zsálya (<i>Salvia nutans</i>)	KMNPI	Történtek sikeres kísérletek a növény szaporítására a KMNP területén, egyszerű magvetéssel, palánta előneveléssel és kiültetéssel is. Az állomány további növelése indokolt.
boldogasszony papucs (<i>Cypripedium calceolus</i>)	FHNPI	A faj populációja a Szárhalmi-erdőben nagyon kicsi, természetben történő fennmaradása kérdéses. Ha a mesterséges beporzás nem hozza meg a várt eredményt és a faj egyedszámát a területen nem sikerül 100 fölé vinni az elkövetkező években, akkor el kell gondolkodni a faj ex situ mesterséges szaporításán és kiültetésén.
borzas macskamenta (<i>Nepeta parviflora</i>)	DINPI	Kis elszigetelt állományokból áll a populáció, természetes újulat alig van.
csajkavirág (<i>Oxytropis pilosa</i>)	KMNPI	Dél-Tiszántúlon jelenleg egy ismert állománya van veszélyeztetett helyen, nem védett területen
csengettyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>)	ÖNPI, KNPI	Magyarországon nagyon ritka faj (ÖNPI illetékességi területén már ki is pusztult). Kőszegi TK területén található egykori élőhelye az ÖNPI kezelésében van, két éve tart a terület rekonstrukciója, visszatelepítésére itt lenne mód.
csermelyciprus (<i>Myricaria germanica</i>)	DDNPI	Erősen visszaszorulóban van a zátonyok stabilizálódása miatt
egyhajúvirág (<i>Bulbocodium vernum</i>)	HNPI	Nyírségi, jórészt fragmentálódott populációi folyamatosan csökkennek, az élőhelyek eltűnése/degradálódása és vélhetően egyéb okok miatt. Mesterséges állománynövelés és veszélyeztetett egyedek mentése indokolt, ilyen módon a botanikus kerti "törzsállomány" létrehozása fontos lehet. A programot a dél-alföldi állományok és eredmények tükrében érdemes folytatni.
erdei varfű (<i>Knautia maxima</i>)	HNPI	Kevés adat áll rendelkezésünkre a fajról és élőhelyéről.
erdélyi hérics (<i>Adonis x hybrida</i>)	KMNPI	Történtek sikeres kísérletek a növény szaporítására a KMNP területén magvetéssel, az Ördögsáncon és Tatársáncon is. Az állomány további növelése indokolt.
fekete lonc (<i>Lonicera nigra</i>)	BNPI	Unikális előfordulású, két egyeddel képviselt. Élőhelye biztosított, csak az egyedszám kritikusan alacsony.

gyepes nefelejcs (<i>Myosotis laxa ssp. caespitosa</i>)	HNPI	Kis populációkkal képviselt a faj, florisztikai és fenológiai ismeretek bővítése is szükséges.
hagymaburok (<i>Liparis loeselii</i>)	DINPI, FHNPI	Kis egyedszámú, speciális körülményeket igénylő faj. Korábban folytak már laboratóriumi szaporítási kísérletek. A Hanságba tervezett élőhely-rekonstrukciók utáni visszatelepítések sikere érdekében javasolják kidolgozni a faj mesterséges szaporításának a technológiáját.
havasalji tarsóka (<i>Thlaspi coerulescens</i>)	ÖNPI	Hazánkban csak a Kőszegi-hegységben él a faj, élőhelyei zártkertek, melyek nagyon sérülékenyek. A területen még található jó állapotú élőhelyek, melyeken a faj visszatelepítése eredményes lehet.
hegyi csipkeharaszt (<i>Selaginella helvetica</i>)	DDNPI	Megjelenése rapszodikus, függ az aktuális vízjárástól.
hegyi tarsóka (<i>Thlaspi montanum</i>)	DINPI	Állománya igen kicsiny, magbank létrehozása indokolt, élőhelyén rekonstrukció szükséges.
henye boroszlán felegyenesedő szárú alfaja (<i>Daphne cneorum ssp. arbusculoides</i>)	BaNPI	Kis populációkkal képviselt a faj, florisztikai és fenológiai ismeretek bővítése is szükséges.
hólyagos here (<i>Trifolium vesiculosum</i>)	HNPI	Egyetlen, veszélyeztetett élőhelyen előforduló, egyéves faj.
karcsú orbáncfű (<i>Hypericum elegans</i>)	KMNPI	Csak néhány helyen fordul elő nagyon kis egyedszámban, korábban számos löszgyepben elterjedt volt.
keleti békakorsó (<i>Sium sisarum var. lancifolium</i>)	HNPI	Élőhelyei megfogyatkoztak, ezek rekonstrukciójához a erről a fajról is elengedő ismerettel kell rendelkezniük.
kunsági bükköny (<i>Vicia biennis</i>)	HNPI	Fokozottan védett, ritka faj, legnagyobb hazai állománya) veszélyeztetett.
lápi békabuzogány (<i>Sparganium natans</i>)	KNPI	A faj élőhelyei majdnem teljesen megszűntek.
lápi hízóka (<i>Pinguicula vulgaris</i>)	FHNPI	A Hanságba tervezett élőhely-rekonstrukciók utáni visszatelepítések sikere érdekében javasolt kidolgozni a faj mesterséges szaporításának a technológiáját.
magyar kökörtin (<i>Pulsatilla hungarica</i>)	HNPI	Bennszülött taxon, kevés nyírségi élőhelyen. Kerti szaporítása megoldott, a lehetőségek függvényében évi néhány ezer tő visszatelepítése is elvégezhető, azaz a "magtermesztés" mellett elsősorban anyagi kérdés a visszatelepíthető tövek száma. (Botanikus) kerti állomány elsősorban a genetikai változatosság "magtermesztés" során való fenntartása fontos.
magyar körte (<i>Pyrus magyarica</i>)	DINPI	Hibridizálódik a <i>Pyrus pyrastrerrel</i> , faji szintű elkülönülését genetikai módszerekkel is szükséges megvizsgálni.
magyar méreggyilok (<i>Vincetoxicum pannonicum</i>)	DDNPI	Gyenge állomány, amely mindig hoz magot, de nem szaporodik, potenciális termőhelyek ismertek.
mocsári kardvirág (<i>Gladiolus palustris</i>)	KNPI	Élőhelyei sérülékenyek, több populáció estében is a fennmaradás bizonytalan.
nagylevelű madárbirs (<i>Cotoneaster tomentosus</i>)	BaNPI	Élőhelyei sérülékenyek, megritkultak.
narancsszínű aggófű (<i>Senecio aurantiaca</i>)	ÖNPI	Magyarországon nagyon ritka faj (ÖNPI illetékességi területén már ki is pusztult). Kőszegi TK területén található egykori élőhelye az ÖNPI kezelésében van, két éve tart a terület rekonstrukciója, visszatelepítésére lenne mód.

osztrák tárnicska (<i>Gentianella austriaca</i>)	ÖNPI	Magyarországon mindenhol visszaszorulóban lévő nagyon ritka faj. Kőszegi-hegységben található élőhelyén állománya évről-évre erősen ingadozik, keveset tudunk a növény szaporodási stratégiáiról, az egyedszám ingadozás okáról.
öldöklő aszat (<i>Cirsium furiens</i>)	KMNPI	KMNP Kis-Sárrét területi egység vidékén újonnan több helyről is előkerült kis állományokkal, de országosan veszélyeztetett faj.
pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i>)	KMNPI	Többnyire útmenti mezsgyékben, nem védett területen, veszélyeztetett helyen él.
rozsdás gyűszűvirág (<i>Digitalis ferruginea</i>)	DDNPI	Gyenge, zsugorodó állományok, a legnagyobb példányszámú közvetlenül veszélyeztetett, földút menti mezsgyében
szakállas orbáncfű (<i>Hypericum barbatum</i>)	ÖNPI	A Kárpát-medencében már csak egy élőhelyen maradt fenn. A termőhely nem védett területen található, a faj állománya 100 tő alatt van.
szálkás árvalányhaj (<i>Stipa bromoides</i>)	BaNPI	Egyetlen hazai előfordulása miatt a faj fokozottan sérülékeny.
széleslevelű harangvirág (<i>Campanula latifolia</i>)	ÖNPI	Hazai állományai kis egyedszámúak, a legnépesebb populációja a Kőszegi TK-ban található, ahol célszerű lenne az egyedszám növelése.
szennyés infű (<i>Ajuga laxmanni</i>)	KMNPI	Dél-Tiszántúlon nagyon ritka löszgyepi fajunk, főként nem védett területeken kőzuta mezsgyéjében él, veszélyeztetett helyeken.
sziki lórom (<i>Rumex pseudonatronatus</i>)	HNPI, KNPI	Ritka, veszélyeztetett faj, kevés és beszűkült élőhelyen (sziki erdőssztyepp). Teljes areájában is ritka, biológiája kevésbé ismert.
szíveslevelű hídór (<i>Caldesia parnassifolia</i>)	DDNPI	Pár töves állomány, amely ritkán, csak ideális vízviszonyok mellett jelenik meg.
szlavón tölgy (<i>Quercus robur ssp. slavonica</i>)	DDNPI	Egyre ritkul eredeti élőhelyein, újratelepítése nem jellemző.
szürke veronika (<i>Veronica pallens</i>)	HNPI	Kevés nyírségi lelőhelyen élő, viszonylag kicsi, sérülékeny állományok. Papp László (DE Botanikus kertje) már folytatott szaporítási kísérleteket, biztató eredménnyel.
tartós szegfű (<i>Dianthus diutinus</i>)	DINPI, KNPI	Kis egyedszámú faj, a természetes magprodukció nagy részét fitofág rovar károsítja. Mesterséges szaporítása beadott LIFE Natura pályázat anyagában is szerepel.
tátogó kökörcsin (<i>Pulsatilla patens</i>)	HNPI	Kipusztulással közvetlenül veszélyeztetett faj. A HNPI fajmegőrzési program keretében a növény kerti szaporítását végzi, amely során a kerti "magtermő" állomány létrehozása sikeres. Emiatt a faj helyzete speciális. A botanikus kerti ex situ védelem egyelőre nem lehetséges a szaporítóanyag hiánya miatt, de a későbbiek során indokolt a HNPI-os kerti állományon kívül botanikus kertben/kertészetben is törzsállomány kialakítása és/vagy visszatelepíthető egyedek kinevelése.

tátorján (<i>Crambe tataria</i>)	DDNPI, BaNPI, BNPI	Élőhelyrekonstrukciós munkálatokhoz szükséges szaporítóanyag biztosítása. Megyaszói élőhelyén (szakadópart) már csak néhány példány található, amely elsősorban a kedvezőtlen szukcessziós folyamatok, valamint az élőhely folyamatos suvadása miatt veszélyeztetett. Probléma a megfelelő minőségű és mennyiségű mag begyűjtése, mivel már évek óta nincs értékelhető magtermés.
tekert csüdfű (<i>Astragalus contortuplicatus</i>)	HNPI	Ártéri élőhelyei sérülékenyek, veszélyeztetettek.
tőzegeper (<i>Potentilla palustris</i>)	FHNPI	A Hanságba tervezett élőhelyrekonstrukciók utáni visszatelepítések sikere érdekében javasolják kidolgozni a faj mesterséges szaporításának a technológiáját.
tőzegorchidea (<i>Hammarbya paludosa</i>)	HNPI	Egyetlen lelőhelyen előforduló növényfaj, maga a faj és élőhelye is sérülékeny.
vajszínű artacél (<i>Anchusa ochroleuca</i>)	DINPI	Állománya igen kicsiny, sérülékeny.